

CUC CAPGRÒS

Fitxa 5

Capnodis tenebrionis

Descripció

Fig. 1 Estat adult

El *Capnodis tenebrionis* (Linnaeus) pertany a la família Buprestidae, formada per escarabats amb cos molt endurit.

Ataca principalment fruiters de pinyol: albercoquer, melicotoner, prunera, ametler i cirerer. Ocasionalment es pot trobar en codonyer, perera, pomera, figuera, nisprer i avellaner.

Els adults del cuc capgròs són inconfusibles, tenen entre 2 i 3 cm de llargària, són de color negre mat i superfície irregular. El pronot o escut (part dorsal del

primer segment del tòrax) és cobert d'un polsim blanc i té dibuixos en relleu.

Les larves són blanquinoses i un poc aplanades, amb el primer segment toràcic molt més ample que la resta, fet que li ha donat el nom comú de cuc capgròs. Quan surten dels ous fan pocs mil·límetres i al final del seu desenvolupament tenen un llargària de fins a 7 cm.

Fig. 2 Larves

Cicle

Els adults hivernants surten des de finals de març i s'alimenten de les fulles de les brotades, especialment dels pecíols. Un mes després s'aparellen i les femelles fecundades comencen a pondre els ous al sòl a una profunditat d'1 a 10 cm i una separació del tronc de menys de 50 cm. La posta s'allarga fins a la primera desena de setembre i cada femella pon entre 200 i 400 ous.

Les larves nounades són molt actives i cerquen penetrar a les arrels, on es troben amb larves de l'any anterior que han passat allà l'hivern i la primavera. Després puguen cap al coll de l'arbre i s'alimenten de la fusta.

Els adults procedents de larves de l'any anterior surten al final de l'estiu. S'alimenten de les fulles, i poden iniciar la posta, que interrompen amb l'arribada del fred per baixar als refugis hivernals que troben al sòl (esquerdes, herba seca, pedres, llenya, etc.). Surten la primavera següent i reprenen la posta, començant així el nou cicle.

Estats de desenvolupament de Capnodis tenebrionis que es troben segons l'època de l'any

Estat / mesos	G	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Adults sense ous												
Adults amb ous												
Ous												
Larves												

Exemple del cicle d'una generació de cuc capgròs considerant la posta en juny

	G	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
1r any	A	A	A	A	A	O	L	L	L	L	L	L
2n any	L	L	L	L	L	L	L	A	A	A	A	A

A: adult, L: larva, O: Ou

Danys

Els adults s'alimenten dels brots a la primavera i l'estiu; no obstant així, el dany més important està causat per les larves que perforen les arrels i l'interior del coll. Els atacs intensos arriben a matar l'arbre.

A més d'aquests danys directes, la debilitació causada per l'atac de *C. tenebrionis* origina l'entrada d'altres malalties o plagues, com la dels escolítids.

Fig. 3 Danys al coll

Fig. 4 Danys a la part aèria

Mesures de control

Trobam els adults a les plantacions des del març fins a la segona quinzena de novembre i aleshores és freqüent veure'ls als arbres rosegant els brots joves i els pecíols de les fulles, encara que el màxim de població se sol produir durant el setembre. Per comprovar si la plaga és present (especialment allà on no hi ha hagut atacs anteriors) es pot fer un mostreig d'arbres a la primavera (des de mitjan febrer fins a l'abril) i a l'estiu (del juliol al setembre). Un mètode pràctic és fer un cop sec amb una maça de goma a les branques principals d'alguns arbres joves i comptar el nombre d'adults que cauen per arbre. En els mesos d'estiu es recomana fer aquest mostreig a primera hora del dematí, ja que amb la calor els adults es tornen més actius i surten volant.

- Tractaments químics:

En el moment de redacció d'aquesta fitxa no hi ha cap substància activa autoritzada per als tractaments químics contra els adults.

- Control biològic:

Es poden utilitzar preparats de nematodes entomopatògens amb quitosà, aplicats en dos regs al voltant del tronc a la primavera (d'abril a juny) i a la tardor (de mitjan agost a mitjan octubre). L'ús d'insecticida fumigant d'aplicació al sòl només s'autoritza per desinfectar abans de la plantació dels arbres.

- Mètodes culturals:

- A les èpoques de posta (d'abril a juny i d'agost a octubre) es recomana mantenir la terra del voltant del coll de l'arbre mullada, perquè això dificulta la posta.

- Col·locar barreres físiques amb làmines de plàstic enterrades i al voltant de la soca (diàmetre 1-1,5 m) és un sistema efectiu per impedir l'entrada de les larves a les arrels, sempre que se'n pugui resoldre la col·locació i els inconvenients que suposa per a les feines de llaurada.

- Com a pràctica necessària, també s'han d'arrabassar els arbres morts per la plaga i destruir-ne les arrels i el coll.

- A les zones afectades s'han d'evitar els peus híbrids per substituir arbres morts són preferibles els peus d'ametler (especialment l'amarg).

Sanitat Vegetal
<http://sanitatvegetal.caib.es>

Maig de 2008

Sanitat Vegetal